

I. Κείμενο

copyright © 2005- 2006

Ο Νεοέλληνας είναι συζητητικός. Έχει την τάση να εκφράζεται, να παρατηρεί και να σχολιάζει, να ρωτά και να ερευνά τα κάθε μορφής και λογής γεγονότα και συμβαίνοντα. Η τάση του αυτή δεν είναι καθόλου κακή. Τουναντίον, δείχνει την κοινωνικότητά του, τα ενδιαφέροντά του για ζητήματα και προβλήματα της ατομικής και συνολικής προκοπής. Ωστόσο, παρά τις τάσεις του αυτές, σκοντάφτει στη συζήτηση, στο διάλογο. Αποδεικνύεται πως δεν ξέρει να συζητεί. Και τούτο γιατί δεν τηρεί ή αγνοεί τις προϋποθέσεις του σωστού και καρποφόρου διαλόγου. Όταν απλώς τις γνωρίζει ή τις υιοθετεί, υποκύπτει στις αδυναμίες του και στα ελαττώματά του και δεν καταλήγει σε συμπέρασμα, δε συζητεί, δε διαλέγεται, παρά νομίζει πως συζητεί ή πως διαλέγεται, ενώ ουσιαστικά μονολογεί.

Για να γίνεται όμως καρποφόρος ο διάλογος, πρέπει να τηρούνται κατά την εξέλιξή του και την πορεία του από τους συζητούντες ορισμένες προϋποθέσεις, που χωρίς την τήρησή τους δεν μπορούμε να φτάσουμε σε καρποφόρο αποτέλεσμα. Ας δούμε μερικές απ' αυτές.

Μια βασική προϋπόθεση για την καλή πορεία και την πετυχημένη έκβαση μιας συζήτησης, ενός διαλόγου, είναι η αυτοπειθαρχία των συζητούντων, κάτι για το οποίο δεν μπορούμε να υπερηφανευόμαστε. Την έλλειψη αυτοπειθαρχίας μας την αποδίδουμε, συνήθως, δικαιολογώντας τον εαυτό μας στο μεσογειακό μας κλίμα. Ωστόσο, δε φταίει το ήρεμο, ήπιο, γλυκό και θαλπερό κλίμα μας, παρά φταίει η ελλιπής διαπαιδαγώγησή μας. Αφηνόμαστε στις στιγμιαίες απίθυμες καταστάσεις, χαρακτηριστικό γνώρισμα το πώς μας λείπει ο αυτοέλεγχος.

Η υπομονή επίσης είναι μια σπουδαία αρετή. «Μας την έπεμψε ο Θεός», λέγει ο Σολωμός, «κλει θησαυρούς εκείνη». Δυστυχώς, δεν μας διακρίνει αυτή η σπουδαία κοινωνική αρετή, που μπορεί να προωθήσει και να εξελίξει το διάλογο προς καρποφόρο και παραγωγικό αποτέλεσμα. Ο Νεοέλληνας, κατά κανόνα σχεδόν, μπαίνει μέσα στη συζήτηση προτού ολοκληρώσει εκείνος που μιλά τον κύκλο των σκέψεών του. Διακόπτουμε απότομα τον συζητητή μας, χωρίς να λαβαίνουμε υπόψη μας καθόλου τον ειρμό των λόγων του. Διακόπτουμε, για να αντικρούσουμε κάτι που δεν έχει ακόμη εκφράσει ο συζητητής μας. Κάτι που αυτός ο οποίος απότομα παρεμβαίνει νόμισε ότι θα έλεγε ο ομιλήτης. Και εδώ είναι το πρόβλημα. Θέλουμε συχνά να αποδώσουμε στο συνομιλητή μας έννοιες και απόψεις που αυτός ο ίδιος δε διατύπωσε.

Μια άλλη προϋπόθεση της πετυχημένης συζήτησης είναι να κρατά στάση αξιοπρεπή απέναντι στην γνώμη ή στις αξίες των άλλων. Να προσέχει τα λεγόμενα του συνδιαλεγόμενου του να σέβεται τις απόψεις των άλλων και ακόμα περισσότερο να τις ανέχεται. Πράγμα που δυστυχώς δε το συναντούμε συχνά στο νεοελληνικό διάλογο. Κι αυτή η στάση κατά τη συζήτηση προϋποθέτει αυτοέλεγχο και αυτοπειθαρχία, που δεν είναι ανάγκη να κοπιάσει κανείς και πολύ για να διαπιστώσει το πόσο αυτή η αρετή μας λείπει.

Δε συζητούμε σωστά, γιατί δε μάθαμε ποτέ να ακούει ο ένας τον άλλον με προσοχή και υπομονή. Σπάνια κρατούμε τη συζήτηση σε επίπεδο σοβαρότητας και ευπρέπειας. Συνήθως η συζήτηση εκφυλίζεται σε λογομαχία κακού και θλιβερού είδους. Η διαλεκτική όμως δεν είναι όπλο φιλονικίας και έριδας αλλά μέθοδος, τρόπος, δρόμος να βρεθεί το σωστό με την ανταλλαγή απόψεων.

II. Ασκήσεις

A Σωστό ή Λαθεμένο με βάση το κείμενο

1 Η τάση του Νεοέλληνα να συζητά δεν είναι καλή.

2 Ο Νεοέλληνας δυσκολεύεται στο διάλογο.

3 Δεν έχουμε αυτοπειθαρχία στο διάλογο και γι' αυτό φταίει το ήρεμο, ήπιό, γλυκό και θαλπερό κλίμα μας.

4 Έχουμε μάθει να ακούει ο ένας τον άλλον.

Μονάδες 16

B Για κάθε λέξη γράψτε μια συνώνυμη

1 Δείχνει, 2. Σκοντάφτει, 3. Καρποφόρος 4. Καταλήγω, 5. Σπουδαία

6 Κοπιάζω

Μονάδες 18

Γ Με κάθε λέξη σχηματίστε μια φράση

1 Εξέλιξη. 2. Ήπιος, 3. Αντικρούω 4. Αξιοπρεπής

Μονάδες 16

Δ. Παραγωγή Λόγου (Έκθεση)

Γιατί είναι σημαντικό να συζητάμε (διαλεγόμαστε) σωστά;

Το Σχολείο μπορεί να βοηθήσει ώστε να μάθουμε να είμαστε καλοί συνομιλητές (συζητητές):

Απαντώντας στα ερωτήματα αυτά γράψτε ένα κείμενο (άρθρο 350-500 λέξεων σε νεανικό περιοδικό) για την **αξία του Διαλόγου και το ρόλο του Σχολείου πάνω σ' αυτό το θέμα.**

Μονάδες 50